

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Απριλίου 2007

σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 26/2006 (πρώην N 110/2006), προσωρινός αμυντικός μηχανισμός υπέρ του τομέα της ναυπηγικής βιομηχανίας — Πορτογαλία

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2007) 1756]

(Το κείμενο στην πορτογαλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2007/581/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις⁽¹⁾ και αφού έλαβε υπόψη της τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Η Πορτογαλία με επιστολή της, της 7ης Φεβρουαρίου 2006 (που πρωτοκολλήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2006), κοινοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να χορηγήσει ενίσχυση λειτουργίας στη ναυπηγική βιομηχανία «Estaleiros Navais de Viana do Castelo SA». Η Επιτροπή με επιστολή της, της 13ης Μαρτίου 2006, ζήτησε περαιτέρω διασαφήνισης, τις οποίες η Πορτογαλία υπέβαλε με ηλεκτρονικό μήνυμα, στις 28 Απριλίου 2006.
- (2) Η Επιτροπή με επιστολή της, της 23ης Ιουνίου 2006, πληροφόρησε την Πορτογαλία ότι είχε αποφασίσει να κινηθεί σχετικά με την προαναφερθείσα ενίσχυση τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.
- (3) Οι πορτογαλικές αρχές με επιστολή τους, της 25ης Ιουλίου 2006 (που πρωτοκολλήθηκε στις 26 Ιουλίου 2006), υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο της προαναφερθείσας διαδικασίας.
- (4) Η απόφαση της Επιτροπής να κινηθεί τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Δεν υποβλήθηκε καμία παρατήρηση από τρίτους ενδιαφερόμενους.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (5) Η ενίσχυση θα χορηγηθεί στη ναυπηγική βιομηχανία «Estaleiros Navais de Viana do Castelo SA» (εφεξής: «ENVC»), ένα πορτογαλικό ναυπηγείο που απασχολεί επί του παρόντος περίπου 1 000 εργαζομένους.

- (6) Στις 14 Νοεμβρίου 2003, η ENVC συνήψε σύμβαση με την εταιρεία Fouquet Sacops SA για την ναυπήγηση δεξαμενόπλοιου για πετρελαϊκά και χημικά προϊόντα (αριθ. γάστρας: 227), με συμβατική τιμή 22 900 000 ευρώ. Το σκάφος παραδόθηκε πράγματι στις 26 Απριλίου 2005.

- (7) Για τη σύμβαση αυτή η Πορτογαλία προτίθεται να χορηγήσει στην ENVC ενίσχυση υπό μορφή επιχορήγησης ύψους 1 461 702 ευρώ, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1177/2002 του Συμβουλίου, σχετικά με προσωρινό αμυντικό μηχανισμό της ναυπηγικής βιομηχανίας⁽³⁾, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 502/2004 του Συμβουλίου⁽⁴⁾ (εφεξής: «κανονισμός ΠΑΜ»). Ο κανονισμός ΠΑΜ άρχισε να ισχύει στις 3 Ιουλίου 2002 και έπαυσε στις 31 Μαρτίου 2005· ως εκ τούτου, δεν ίσχυε κατά τη στιγμή της κοινοποίησης της ενίσχυσης από μέρους της Πορτογαλίας.

- (8) Η Πορτογαλία υποστηρίζει ότι, παρόλα αυτά, η σύμβαση είναι επιλέξιμη για ενίσχυση βάσει του κανονισμού ΠΑΜ, για τους ακόλουθους λόγους:

- (9) Το άρθρο 4 του κανονισμού ΠΑΜ προβλέπει ότι «ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται για τις οριστικές συμβάσεις που υπογράφονται από την έναρξη της ισχύος του έως την εκπνοή της (...)». Η Πορτογαλία υπογραμμίζει στο πλαίσιο αυτό ότι η εν λόγω σύμβαση υπεγράφη στις 14 Νοεμβρίου 2003, δηλαδή ενώ βρισκόταν ακόμα σε ισχύ ο κανονισμός ΠΑΜ, και ότι, ως εκ τούτου, η σύμβαση παραμένει επιλέξιμη για ενίσχυση.

- (10) Εξάλλου, η Πορτογαλία υποστηρίζει ότι για την εν λόγω σύμβαση είχαν υποβληθεί χαμηλότερες προσφορές από κορεατικά ναυπηγεία, και ότι, επομένως, πληρούνται οι όροι του άρθρου 2 του κανονισμού ΠΑΜ. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση δικαιολογείται για την αντιμετώπιση του αθέμιτου ανταγωνισμού από τα κορεατικά ναυπηγεία.

III. ΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- (11) Στην απόφασή της να κινηθεί την επίσημη διαδικασία έρευνας για την παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή ανέφερε ότι είχε αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβασμό της ενίσχυσης με την κοινή αγορά βάσει του κανονισμού ΠΑΜ για τους ακόλουθους λόγους:

⁽¹⁾ ΕΕ C 223 της 16.9.2006, σ. 4.⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1 ανωτέρω.⁽³⁾ ΕΕ L 172 της 2.7.2002, σ. 1.⁽⁴⁾ ΕΕ L 81 της 19.3.2004, σ. 6.

- (12) Πρώτον, η Επιτροπή είχε αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης. Η Επιτροπή υπογραμμίζει σχετικά ότι η Πορτογαλία δεν είχε υποβάλει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τη στιγμή κατά την οποία η ENVC υπέγραψε τη σύμβαση είχε δοθεί οποιαδήποτε δημόσια διαβεβαίωση ότι το ναυπηγείο θα ελάμβανε την ενίσχυση. Αντιθέτως, η Πορτογαλία δεν είχε θέσει σε ισχύ ένα καθεστώς ΠΑΜ. Επιπλέον, σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, η απόφαση των πορτογαλικών αρχών να χορηγήσουν ενίσχυση στην ENVC -υπό την προϋπόθεση ότι θα την ενέκρινε η Επιτροπή- λήφθηκε μόλις στις 28 Δεκεμβρίου 2005, τουτέστιν πολύ αργότερα από την υπογραφή της σύμβασης και την παράδοση του σκάφους. Φάνηκε κατά τον τρόπο αυτόν ότι η κρατική ενίσχυση δεν παρακίνησε την ENVC να υπογράψει τη σύμβαση, δεδομένου ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν ήταν διαθέσιμη κατά τη στιγμή της ολοκλήρωσης του έργου.
- (13) Δεύτερον, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη νομική βάση για την έγκριση της ενίσχυσης. Η Επιτροπή επεσήμανε ότι ο κανονισμός ΠΑΜ έπαυσε να ισχύει στις 31 Μαρτίου 2005 και ότι, επομένως, δεν ίσχυε κατά τη στιγμή κατά την οποία η Πορτογαλία κοινοποίησε την ενίσχυση. Μολονότι ο κανονισμός ΠΑΜ κάλυπτε τις συμβάσεις που υπογράφηκαν κατά τη διάρκεια της ισχύος του, ήταν αμφίβολο εάν η Επιτροπή θα μπορούσε ακόμα να αξιολογήσει το κοινοποιηθέν μέτρο βάσει μιας νομικής πράξης η οποία δεν αποτελούσε πλέον μέρος της κοινοτικής νομοθεσίας.
- (14) Πέραν τούτου, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η Κορέα είχε αμφισβητήσει το συμβιβασίμο του κανονισμού ΠΑΜ με τους κανόνες του ΠΟΕ. Στις 22 Απριλίου 2005, μια ειδική επιτροπή του ΠΟΕ εξέδωσε σχετική έκθεση στην οποία ανέφερε ότι ο ΠΑΜ και ορισμένα εθνικά καθεστώτα που είχαν θεσπισθεί στο πλαίσιο του μηχανισμού αυτού, και εξακολουθούσαν να ισχύουν όταν η Κορέα προσέφυγε στον ΠΟΕ, αντίκειντο προς το άρθρο 23 παράγραφος 1 του μνημονίου συμφωνίας για τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση διαφορών («ΜΣΕΔ») ⁽⁵⁾. Στις 20 Ιουνίου 2005, το όργανο επίλυσης των διαφορών (ΟΕΔ) του ΠΟΕ ενέκρινε την έκθεση της ειδικής επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης και της σύστασης να εναρμονίσει η Κοινότητα τον κανονισμό ΠΑΜ, καθώς και τα εθνικά καθεστώτα που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του ΠΑΜ, προς τις υποχρεώσεις που προβλέπονται οι συμφωνίες του ΠΟΕ ⁽⁶⁾. Στις 20 Ιουλίου 2005, η Κοινότητα ενημέρωσε το ΟΕΔ ότι είχε ήδη συμμορφωθεί με την απόφαση και τις συστάσεις του, δεδομένου ότι ο κανονισμός ΠΑΜ είχε παύσει να ισχύει στις 31 Μαρτίου 2005 και τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν πλέον να χορηγούν ενισχύσεις λειτουργίας δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.
- (15) Τυχόν έγκριση της προτεινόμενης ενίσχυσης τη στιγμή αυτή θα ισοδυναμούσε με συνέχιση της εφαρμογής του κανονισμού ΠΑΜ, κατά παράβαση της υποχρέωσης της Κοινότητας να συμμορφωθεί με την απόφαση του ΟΕΔ. Η Επιτροπή, ως εκ τούτου, δεν θεώρησε κατά το στάδιο αυτό ότι η ενίσχυση συνάδει με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας.
- (16) Τρίτον, όσον αφορά την ένταση της ενίσχυσης, η Επιτροπή επεσήμανε ότι το ύψος της ενίσχυσης φαινόταν ότι υπερβαί-

νει το 6 % της συμβατικής αξίας και, επομένως, ήταν ανώτερο της μέγιστης έντασης ενίσχυσης που επιτρέπεται δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού ΠΑΜ.

IV. ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

- (17) Η Πορτογαλία παρατήρησε ότι το ποσό της ενίσχυσης που ανέφερε η Επιτροπή στην απόφασή της κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας (1 401 702 ευρώ) ⁽⁷⁾ δεν αντιστοιχούσε στο κοινοποιηθέν ποσό της ενίσχυσης (1 461 702 ευρώ).
- (18) Όσον αφορά την ένταση της ενίσχυσης, η Πορτογαλία επεσήμανε ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΑΜ, η μέγιστη ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται στο 6 % της συμβατικής αξίας πριν την ενίσχυση [σε αντίθεση με το 6 % της αξίας της σύμβασης που αναφέρεται στην απόφαση της Επιτροπής για κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας ⁽⁸⁾] και ότι, επί αυτής της βάσεως, η ένταση της ενίσχυσης είναι σύμφωνη με τον κανονισμό ΠΑΜ.
- (19) Γενικότερα, η Πορτογαλία υπογράμμισε ότι στόχος του κανονισμού ΠΑΜ ήταν η αντιμετώπιση του αθέμιτου ανταγωνισμού από την Κορέα και η εξασφάλιση, σε όλα τα ναυπηγεία της ΕΕ, ίσων όρων για τη χορήγηση ενισχύσεων στο πλαίσιο του κανονισμού. Κατά την άποψη της Πορτογαλίας, η ενίσχυση δεν επηρεάζει, ως εκ τούτου, τις συναλλαγές στην κοινή αγορά και για τον λόγο αυτό είναι αμφίβολο το κατά πόσον μπορεί να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
- (20) Όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου, η Πορτογαλία υπέβαλε νέα αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία το ναυπηγείο είχε ζητήσει την ενίσχυση στις 25 Σεπτεμβρίου 2003, δηλ. πριν την υπογραφή της σύμβασης. Στο πλαίσιο αυτό, η Πορτογαλία υπέβαλε αντίγραφο της επιστολής των πορτογαλικών αρχών προς το ναυπηγείο, με ημερομηνία 26 Σεπτεμβρίου 2003, στην οποία οι πορτογαλικές αρχές γνωστοποιούσαν την παραλαβή της αιτήσεως ενίσχυσης και υπενθύμιζαν στο ναυπηγείο ότι για τη χορήγηση της ενίσχυσης έπρεπε να δοθεί η έγκριση της Επιτροπής. Σύμφωνα με την Πορτογαλία, η εν λόγω επιστολή επιβεβαίωνε την προθυμία των πορτογαλικών αρχών να χορηγήσουν την ενίσχυση εφόσον πληροούνταν όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία.
- (21) Επιπλέον, η Πορτογαλία υποστήριξε ότι, βάσει των προηγούμενων πρακτικών, υπήρχε συμφωνία ότι οι αιτήσεις από τη ναυπηγική βιομηχανία για ενισχύσεις θα είχαν την υποστήριξη της Πορτογαλίας εφόσον υπήρχε η νομική βάση που θα το επέτρεπε -στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο κανονισμός ΠΑΜ. Το γεγονός ότι η ενίσχυση έλαβε επίσημη έγκριση από την Πορτογαλία, μόλις τον Δεκέμβριο του 2005, οφειλόταν σε εσωτερικές διοικητικές καθυστερήσεις. Ωστόσο, το στοιχείο αυτό δεν ακυρώνει το γεγονός ότι το ναυπηγείο προσδοκούσε πως θα λάβει την ενίσχυση για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω (βλ. αιτιολογική σκέψη 20) και λόγω της εν γένει πολιτικής που εφαρμόζουν οι πορτογαλικές αρχές στις περιπτώσεις αυτές. Σύμφωνα με στοιχεία που διέθετε το ναυπηγείο, τα κορεατικά ναυπηγεία είχαν προσφέρει χαμηλότερες τιμές σε σχέση με την εν λόγω σύμβαση και το ναυπηγείο την αποδέχθηκε θεωρώντας δεδομένο ότι οι πορτογαλικές αρχές θα χορηγούσαν την ενίσχυση.

⁽⁵⁾ Βλέπε ΕΚ — Μέτρα που επηρεάζουν το εμπόριο των εμπορικών πλοίων, έκθεση της ειδικής ομάδας, WT/DS301/R, σημεία 7.184 – 7.222 και 8.1δ).

⁽⁶⁾ Βλέπε έγγραφο ΠΟΕ WT/DS301/6.

⁽⁷⁾ Παράγραφοι 4 και 21 της απόφασης — βλέπε υποσημείωση 1 ανωτέρω.

⁽⁸⁾ Παράγραφοι 10 και 21 της απόφασης — βλέπε υποσημείωση 1 ανωτέρω.

(22) Όσον αφορά τη νομική βάση για την έγκριση της ενίσχυσης, η Πορτογαλία επανέλαβε τις παρατηρήσεις που είχε περιλάβει στην κοινοποίησή της, ότι δηλ. ο κανονισμός ΠΑΜ αποτελούσε την κατάλληλη βάση για την έγκριση της ενίσχυσης, καθώς η σύμβαση είχε υπογραφεί ενώ ο κανονισμός ΠΑΜ ήταν ακόμα σε ισχύ, και μάλιστα πριν το ΟΕΔ τον καταδικάσει. Η Πορτογαλία υπογράμμισε ότι, ως εκ τούτου, η κατάσταση δεν διέφερε από την περίπτωση μέτρων ενίσχυσης χορηγούμενων από άλλα κράτη μέλη -στο πλαίσιο καθεστώτων ΠΑΜ- για συμβάσεις που είχαν υπογραφεί ενόσω βρισκόταν ακόμα σε ισχύ ο κανονισμός ΠΑΜ. Η χρονική στιγμή της υπογραφής των συμβάσεων -και όχι η στιγμή της κοινοποίησης ή της χορήγησης των ενισχύσεων- ήταν το κριτήριο του κατά πόσον οι συμβάσεις ήταν επιλέξιμες ή όχι για ενίσχυση. Η Πορτογαλία επέστησε επίσης την προσοχή στο γεγονός ότι κανένα από τα ναυπηγεία που δέχθηκαν ενισχύσεις δεν κλήθηκε να τις επιστρέψει μετά από την έκθεση της ειδικής επιτροπής του ΠΟΕ. Η μη έγκριση της ενίσχυσης προς την ENVC θα αντέβαινε, κατά συνέπεια, στη γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- (23) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ενοίκισης μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.
- (24) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το προτεινόμενο μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ: λαμβάνει τη μορφή επιχορήγησης που χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους. Ακόμη και εάν ο κανονισμός ΠΑΜ εφαρμόζοταν σε όλα τα κράτη μέλη, όπως υποστήριξε η Πορτογαλία, το μέτρο είναι επιλεκτικό δεδομένου ότι περιορίζεται στην επιχείρηση ENVC. Αυτή η επιλεκτική επιχορήγηση είναι δυνατό να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού δεδομένου ότι παρέχει στην ENVC πλεονέκτημα έναντι άλλων ανταγωνιστών οι οποίοι δεν λαμβάνουν ενίσχυση. Τέλος, η ναυπηγική βιομηχανία αποτελεί οικονομική δραστηριότητα η οποία χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα υψηλές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Έτσι, το μέτρο επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (25) Η Επιτροπή επιβεβαιώνει κατά τον τρόπο αυτό ότι το κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Συμβιβασμο με την κοινή αγορά

Το ποσό και η ένταση της ενίσχυσης

- (26) Κατόπιν των παρατηρήσεων που υπέβαλε η Πορτογαλία, η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι το ποσό της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης ανέρχεται σε 1 461 702 ευρώ. Βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού ΠΑΜ, είναι δυνατόν να εγκρίνονται ενισχύσεις για συμβάσεις ναυπηγησης έως το

6 % της εκτάσεως της συμβατικής αξίας προ ενισχύσεων⁽⁹⁾. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δεν υπερβαίνει την ανώτατη ένταση ενίσχυσης που επιτρέπει ο κανονισμός ΠΑΜ.

Ο χαρακτήρας κινήτρου της ενίσχυσης

- (27) Κατά γενικό κανόνα, μια κρατική ενίσχυση μπορεί να θεωρείται συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά μόνον εφόσον είναι αναγκαία για να παρακινήσει την αποδέκτρια επιχείρηση να ενεργήσει με τρόπο ο οποίος συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου στον οποίο αποβλέπει η σχετική παρέκκλιση⁽¹⁰⁾.
- (28) Η Επιτροπή παρατηρεί σχετικά ότι στόχος του κανονισμού ΠΑΜ ήταν «να είναι πράγματι σε θέση τα κοινοτικά ναυπηγεία να αντεπεξέρχονται στον αθέμιτο ανταγωνισμό της Κορέα» (βλέπε αιτιολογική σκέψη 6). Ως εκ τούτου, θα ήταν δυνατόν να εγκριθεί άμεση ενίσχυση ύψους 6 % της συμβατικής αξίας προ ενισχύσεων εφόσον για τη σύμβαση υπήρξε ανταγωνισμός και είχε υποβληθεί χαμηλότερη προσφορά από κορεατικό ναυπηγείο (άρθρο 2).
- (29) Από τα νέα αποδεικτικά στοιχεία που υπέβαλε η Πορτογαλία προκύπτει ότι η ενίσχυση ζητήθηκε από το ναυπηγείο πριν την υπογραφή της σύμβασης. Επιπλέον, η Πορτογαλία υπέβαλε αντίγραφο επιστολής των αρμοδίων πορτογαλικών αρχών (της Γενικής Διεύθυνσης Βιομηχανίας) προς την ENVC, με ημερομηνία 26 Σεπτεμβρίου 2003, με την οποία επιβεβαίωναν την παραλαβή της αίτησης ενίσχυσης, ζητούσαν στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού ΠΑΜ (δηλαδή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι για τη σύμβαση υπήρξε ανταγωνισμός από μέρους κορεατικού ναυπηγείου που είχε προσφέρει χαμηλότερη τιμή -τα στοιχεία αυτά υποβλήθηκαν στη συνέχεια από το ναυπηγείο) και υπενθύμιζαν στο ναυπηγείο ότι για να χορηγηθεί η ενίσχυση ήταν αναγκαία η εκ των προτέρων κοινοποίηση προς την Επιτροπή και η έγκρισή της από αυτή. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα προαναφερόμενα γεγονότα ήταν ενδεικτικά της προθυμίας των πορτογαλικών αρχών να χορηγήσουν την ενίσχυση, εφόσον πληρούνταν όλοι οι αναγκαίοι όροι. Καθώς στη συγκεκριμένη περίπτωση φαινόταν ότι πληρούνταν όλοι οι όροι επιλεξιμότητας, τα γεγονότα αυτά μπορούσαν να δημιουργήσουν προσδοκίες στο ναυπηγείο όσον αφορά τη χορήγηση της ενίσχυσης⁽¹¹⁾. Επί τη βάση αυτή, αίρονται οι αμφιβολίες της Επιτροπής όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης.

⁽⁹⁾ Στο άρθρο 1 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1540/98 (ΕΕ L 202 της 18.7.1998, σ. 3), στο οποίο κάνει παραπομπή το άρθρο 2 παράγραφος 6 του κανονισμού ΠΑΜ, αναφέρεται ότι «με τον όρο «συμβατική αξία προ της ενίσχυσης» νοείται το τίμημα το οποίο ορίζεται στη σύμβαση, προσαυξημένο κατά την ενίσχυση που έχει ενδεχομένως χορηγηθεί απευθείας στο οικείο ναυπηγείο». Στο πλαίσιο αυτό, το ποσό της ενίσχυσης (1 461 702 ευρώ) αντιστοιχεί στο 6% της «συμβατικής αξίας πριν την ενίσχυση» (22 900 000 ευρώ + 1 461 702 ευρώ) και δεν υπερβαίνει τη μέγιστη επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, υπόθεση 730/79, *Philippe Morris* κατά *Επιτροπής*, Συλλ. 1980, σ. 2671, σκέψεις 16 και 17.

⁽¹¹⁾ Βλέπε κατ' αναλογία το άρθρο 38 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-13: «Έτσι, οι ενισχύσεις αυτές είναι δυνατόν να χορηγηθούν [...] μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει σχετική αίτηση και η αρχή που είναι αρμόδια για τη διαχείριση του καθεστώτος έχει εν συνεχεία επιβεβαιώσει εγγράφως ότι, υπό την αίρεση λεπτομερούς επαλήθευσης, το σχέδιο ικανοποιεί κατ' αρχήν τους όρους επιλεξιμότητας [...] πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου». Στην περίπτωση ενίσχυσης που υπόκειται σε μεμονωμένη κοινοποίηση και στην έγκριση της Επιτροπής, η επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας πρέπει να γίνεται υπό την αίρεση της έκδοσης απόφασης έγκρισης από την Επιτροπή (ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13).

Η νομική βάση

- (30) Στην απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ισχύς του κανονισμού ΠΑΜ έληγε στις 31 Μαρτίου 2005 και, κατά συνέπεια, αυτός δεν ίσχυε κατά τη στιγμή της κοινοποίησης της ενίσχυσης από μέρους της Πορτογαλίας. Μολονότι ο κανονισμός ΠΑΜ εφαρμόζονταν στις συμβάσεις που υπογράφηκαν κατά τη διάρκεια της ισχύος του, ήταν αμφίβολο το κατά πόσον η Επιτροπή μπορούσε ακόμη να αξιολογήσει το κοινοποιηθέν μέτρο βάσει μιας νομικής πράξης η οποία δεν αποτελούσε πλέον μέρος της κοινοτικής νομοθεσίας.
- (31) Τα σχόλια που υπέβαλε η Πορτογαλία μετά την απόφαση κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας δεν ήταν τις αμφιβολίες της Επιτροπής σχετικά με το ζήτημα.
- (32) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, όσον αφορά το κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης, κατά πάγια πρακτική, η Επιτροπή στηρίζει την αξιολόγησή της στη νομοθεσία που ίσχυε κατά την ημερομηνία της αξιολόγησης⁽¹²⁾, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στην ίδια την ισχύουσα νομοθεσία. Η Πορτογαλία ενέκρινε την ενίσχυση μόνο στο εσωτερικό της (με την επιφύλαξη της έγκρισής της από την Επιτροπή), την κοινοποίησε δε στην Επιτροπή πολύ καιρό μετά τη λήξη της ισχύος του κανονισμού ΠΑΜ.
- (33) Η Πορτογαλία υποστηρίζει επ' αυτού ότι ο κανονισμός ΠΑΜ εφαρμόζεται στην εν λόγω σύμβαση βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού, το οποίο αναφέρει ότι «ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται για τις οριστικές συμβάσεις που υπογράφονται από την έναρξη της ισχύος του έως την εκπνοή της [...]». Η Πορτογαλία υπογραμμίζει ότι η σύμβαση υπεγράφη στις 14 Νοεμβρίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία ο κανονισμός ΠΑΜ βρισκόταν ακόμα σε ισχύ, και, ως εκ τούτου, εξακολουθεί να είναι επιλέξιμη για ενίσχυση.
- (34) Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 4 όπως παρατίθεται ανωτέρω δεν προσδιορίζει τα χρονικά όρια για την εφαρμογή του κανονισμού ΠΑΜ. Αντίθετα, τα χρονικά όρια για την εφαρμογή του κανονισμού προσδιορίζονται στο άρθρο 5⁽¹³⁾, όπου αναφέρεται ότι ο κανονισμός «λήγει στις 31 Μαρτίου 2005».
- (35) Αντιθέτως, το άρθρο 4 θεσπίζει πρόσθετους όρους για το συμβιβασμό της ενίσχυσης. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το δεύτερο μέρος του άρθρου 4, όπου προβλέπεται ότι ο κανονισμός ΠΑΜ εφαρμόζεται «εξαιρουμένων των οριστικών συμβάσεων που θα έχουν υπογραφεί προτού η Κοινότητα γνωστοποιήσει μέσω της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ότι έχει κινήσει διαδικασία επίλυσης διαφορών κατά της Κορέας, [...], καθώς και των οριστικών συμβάσεων που θα υπογραφούν εντός ενός τουλάχιστον μηνός αφότου η Επιτροπή γνωστοποιήσει, μέσω της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, ότι η κινηθείσα διαδικασία επίλυσης της διαφοράς έχει τελεσφορήσει ή έχει ανασταλεί».
- (36) Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι ο κανονισμός ΠΑΜ θα εφαρμόζονταν μόνον ενόσω υπήρχε εκκρεμούσα διαφορά με την Κορέα⁽¹⁴⁾, και οπωσδήποτε όχι μετά την 31η Μαρτίου 2005.
- (37) Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τον ίδιο τον στόχο του κανονισμού ΠΑΜ, ο οποίος καθορίστηκε «με σκοπό την υποστήριξη των κοινοτικών ναυπηγείων στους τομείς που έχουν υποστεί δυσμενείς επιπτώσεις υπό μορφήν υλικής ζημίας και σοβαρής βλάβης λόγω του αθέμιτου ανταγωνισμού της Κορέας, [...] (και έπρεπε να ισχύσει) για περιορισμένα τμήματα της αγοράς και για περιορισμένη και σύντομη χρονική διάρκεια μόνο»⁽¹⁵⁾ (αιτιολογική σκέψη 3).
- (38) Το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν ανανέωσε αυτόν τον κανονισμό, μετά τη λήξη της περιόδου ισχύος του, αποτελεί σαφή ένδειξη ότι δεν είχε πρόθεση να συνεχίσει να εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εγκρίνει ενισχύσεις βάσει του κανονισμού ΠΑΜ. Τούτο συνάδει με το γεγονός ότι η Κοινότητα ενημέρωσε το ΟΕΔ ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν πλέον να χορηγούν ενισχύσεις λειτουργίας δυνάμει του κανονισμού αυτού.
- (39) Η Επιτροπή επισημαίνει στο πλαίσιο αυτό ότι η ερμηνεία του κανονισμού ΠΑΜ πρέπει επίσης να αναλυθεί υπό το φως των διεθνών υποχρεώσεων της Κοινότητας. Σύμφωνα με την πάγια νομοθεσία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται, στο μέτρο του δυνατού, με τρόπο σύμφωνο προς το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο του ΠΟΕ⁽¹⁶⁾.
- (40) Τόσο στην έκθεση της ειδικής επιτροπής του ΠΟΕ όσο και στην απόφαση του ΟΕΔ με την οποία εγκρίθηκε η εν λόγω έκθεση, καταδικάζεται ο κανονισμός ΠΑΜ αυτός καθαυτός ως αντίθετος προς τους κανόνες του ΠΟΕ, η δε Κοινότητα καλείται να θέσει τέλος στην εφαρμογή του. Η υποχρέωση που επεβλήθη στην Κοινότητα να εφαρμόσει την απόφαση του ΟΕΔ καλύπτει και τις αποφάσεις που θα ληφθούν στο μέλλον όσον αφορά τη χορήγηση νέων ενισχύσεων δυνάμει του κανονισμού ΠΑΜ⁽¹⁷⁾. Όταν η Κοινότητα ενημέρωσε το ΟΕΔ ότι είχε ήδη συμμορφωθεί με την απόφαση και με τις συστάσεις του, δεδομένου ότι ο κανονισμός ΠΑΜ είχε παύσει να ισχύει στις 31 Μαρτίου 2005 και τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν πλέον να χορηγούν ενισχύσεις λειτουργίας δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, δεσμεύτηκε συγχρόνως να παύσει να εφαρμόζει αυτόν τον κανονισμό για την έγκριση νέων ενισχύσεων. Ως εκ τούτου, η έγκριση της υπό εξέταση ενίσχυσης θα είχε ως αποτέλεσμα την παραβίαση των διεθνών δεσμεύσεων της Κοινότητας.

(14) Η αιτιολογική σκέψη 7 επιβεβαιώνει αυτή την εκτίμηση: «Ο προσωρινός αμυντικός μηχανισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο αφού η Κοινότητα κινεί διαδικασία επίλυσης διαφορών κατά της Κορέας, [...], ενώ δεν είναι δυνατόν πλέον να εφαρμόζεται εφόσον η διαδικασία επίλυσης διαφορών έχει τελεσφορήσει ή έχει ανασταλεί [...]».

(15) Η υπογράμμιση είναι δική μας.

(16) Υπόθεση C-53/96 *Hermès International* κατά *FHT Marketing Choice BV* [1998] Συλλ. I-3603, σημείο 28· υπόθεση C-76/00 *P, Petrotub SA* και *Republica SA* κατά *Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης* [2003] Συλλ. I-79, σημείο 57.

(17) Βλέπε *EK — Μέτρα που επηρεάζουν το εμπόριο των εμπορικών πλοίων, έκθεση της ειδικής ομάδας (WT/DS301/R)*, σημείο 7.21.

(12) Βλέπε υπόθεση N 122/2005 «Εάν δεν προβλέπεται διαφορετικά, η Επιτροπή εφαρμόζει στα κοινοποιηθέντα σχέδια τους κανόνες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης της συμβατότητάς τους».

(13) Όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 502/2004, βλέπε υποσημείωση 4 ανωτέρω.

(41) Τέλος, σημειώνεται επίσης ότι η Πορτογαλία δεν υπέβαλε την κοινοποίησή της εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Η Πορτογαλία κοινοποίησε το μέτρο μόλις στις 7 Ιανουαρίου 2006, δηλαδή περίπου 27 μήνες αφότου το ναυπηγείο υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης, δέκα μήνες αφότου έπαυσε να ισχύει ο κανονισμός ΠΑΜ και έξι μήνες αφότου η Κοινότητα ενημέρωσε το ΟΕΔ ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν πλέον να χορηγούν ενισχύσεις λειτουργίας δυνάμει του εν λόγω κανονισμού. Δεδομένου του έκτακτου και προσωρινού χαρακτήρα του κανονισμού, καθώς και των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Κοινότητα στον ΠΟΕ, τις οποίες γνώριζε η Πορτογαλία, η χώρα αυτή δεν μπορούσε να αναμένει ότι ο μηχανισμός θα εξακολουθούσε να εφαρμόζεται και μετά το πέρας της ισχύος του κανονισμού.

(42) Η Επιτροπή σημειώνει επιπλέον ότι, ακόμα και εάν η ENVC προσδοκούσε ότι θα λάβει την ενίσχυση, τούτο δεν της έδινε τον δικαίωμα να λάβει την ενίσχυση, της οποίας η χορήγηση δεν εξαρτώταν μόνον από την έγκριση της Πορτογαλίας, αλλά και από την κοινοποίηση προς την Επιτροπή και την έγκριση από αυτή.

(43) Ομοίως, και αντίθετα απ' ό,τι υποστηρίζει η Πορτογαλία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση στην παρούσα υπόθεση. Τα ναυπηγεία στα κράτη μέλη τα οποία είχαν θέσει σε εφαρμογή ένα καθεστώς ΠΑΜ είχαν το δικαίωμα να λάβουν ενίσχυση βάσει καθεστώτων που είχαν εγκριθεί από την Επιτροπή πριν από την 30ή Μαρτίου 2005. Ωστόσο, η Επιτροπή μετά από αυτή την ημερομηνία δεν έλαβε άλλες αποφάσεις για την έγκριση νέων ενισχύσεων βάσει του κανονισμού ΠΑΜ. Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι, βάσει της απόφασης του ΟΕΔ, η υποχρέωση να μην χορηγούνται πλέον ενισχύσεις βάσει του κανονισμού ΠΑΜ επιβάλλεται τόσο στις ενισχύσεις στο πλαίσιο εγκεκριμένων καθεστώτων όσο και στις ενισχύσεις ad hoc. Αυτό σημαίνει ότι δεν γίνεται διάκριση μεταξύ ενισχύσεων που χορηγούνται στα ναυπηγεία τα οποία καλύπτονται από ένα καθεστώς και ενισχύσεων ad hoc -όπως στην παρούσα περίπτωση- που δεν χορηγούνται στο πλαίσιο ενός καθεστώτος (βλέπε αιτιολογική σκέψη 14 ανωτέρω): Η απόφαση του ΟΕΔ συνιστούσε

στην Κοινότητα να ευθυγραμμίσει όχι μόνον τον κανονισμό ΠΑΜ, αλλά και τα εθνικά καθεστώτα που είχαν εγκριθεί στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού, με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει βάσει των συμφωνιών του ΠΟΕ.

(44) Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δεν μπορεί να εγκριθεί βάσει του κανονισμού ΠΑΜ. Εφόσον δεν εφαρμόζεται άλλη ρήτρα απαλλαγής δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφοι 2 ή 3 της συνθήκης ΕΚ, η ενίσχυση δεν είναι συμβιβασίμη με την κοινή αγορά,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση ύψους 1 461 702 ευρώ, την οποία η Πορτογαλία είχε την πρόθεση να χορηγήσει στην επιχείρηση Estaleiros Navais de Viana do Castelo SA, στο πλαίσιο σύμβασης που υπέγραψε η εν λόγω επιχείρηση, δεν μπορεί να εγκριθεί βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1177/2002 του Συμβουλίου, σχετικά με προσωρινό αμυντικό μηχανισμό της ναυπηγικής βιομηχανίας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 502/2004 του Συμβουλίου, και ως εκ τούτου είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Η ενίσχυση δεν πρέπει να χορηγηθεί.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Πορτογαλία.

Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 2007.

Για την Επιτροπή,
Neelie KROES
Μέλος της Επιτροπής